మల్లెపూలు

1

మా పెత్తల్లి కొడుకు వివాహ సందర్భంలో నేను, జానకి మొదటి సారి కలుసుగోవడం జరిగింది. నాకు, ఆ అమ్మాయికి యేలాంటి బంధుత్వంవుందో నాకు బాగా తెలియదు. కాని మొదటి రోజునే ఆమె నన్ను "బావా" అని పిలవడం ప్రారంభించింది. అప్పటికి జానకికి పదేండ్లకంటె యెక్కువ వుండడానికి వీల్లేదు. శరీరచ్ఛాయ సాధారణమైనా ఆ పిల్లకళ్ళల్లో మాత్రం మంచి చలాకీ, ఘనమైన ఓదార్పు నాకు కనిపించాయి. నాగరికత సంబంధమైన సౌందర్యాలనీ, పాశ్చాత్యవిజ్ఞానంవల్ల తెచ్చిపెట్టికున్న తళుకునీ చూచి ఆనందించడానికి అలవాటుపడిన నాకు ఆ అమ్మాయిని దేవతలా ఆనాడు యెల్లా పూజించింది యిప్పుడు, తలుచుకుంటే నవ్వు, సిగ్గు కూడా వస్తాయి.

"మల్లెపూలు కొనవు, బావా?" అంటూ, జెడదారం చివ్వర కడుతూ నాదగ్గఱ కొచ్చింది.

"దారం కడుతున్నావేం? రిబ్బనులేదూ?"

"రిబ్బనేమిటి?" అని విరగబడి నవ్వింది.

"పెళ్ళికూతురు కట్టుకుందే—అది" అన్నాను.

"అవుతే, నే పెళ్ళికూతుర్నికానుగా.... పెళ్ళికూతురు, మరి, పూలెట్టుగోలేదే?" అంది. నాకు ఆ అమ్మాయితో సంభాషణ చాలాసేపు సాగించాలని వుంది కాని అవతవక ప్రశ్నలకు సమాధానం యెల్లా చెప్పాలో తోచలేదు. ఇప్పుడైతే చాలా చాకచక్యంతో మాటలు చెప్పి మనస్సులోని రహస్యం చెప్పకలిగేవాడినే. అప్పటికి ఆ అమ్మాయికంటె మూడేండ్లు

దూరంగా మాత్రమే జీవితయాత్ర సాగిస్తున్నాను.

ఒక ఘంటలో మల్లెపూలు కొనితెచ్చి జానకి కిచ్చాను.

"మఱి, నీకొద్దు, బావా, మల్లిపూలు, బావా?" ఆ ప్రశ్న యెంత అర్ధవిహీనమైనా రెండుసార్లు నన్ను "బావా" అని సంబోధించడంలో నామీద దానికి వున్న ఆప్యాయం, నాతో మాట్లాడడంలో తను అనుభవిస్తూన్న వుత్సాహపూరితమైన ఆనందం తెలుస్తూనే వున్నాయి. ఒక చిన్న పిల్లకి నాలుగు మల్లెపూలతో అంత ఆనందం సమకూర్చినందుకు పరీక్షలు తెగ ఫేలవుతూవున్నా- మా కుటుంబం అందరిలోనూ తెలివితక్కువ వాడిగా ప్రసిద్ధి చెందినా— నేనూ ఒక గొప్ప కధానాయకుణ్ణిగా భావించుకొని నన్ను నేను అభినందించుకున్నా.

"చెప్పు. బావా.... నీకేవి పూలు.... చెప్పమ్మా మరి.... అంతే.... అల్లా అయితే, వెళ్ళిపోతానంతే.... వెళ్ళను.... వొట్టిది.... బావా...."

"నాకొద్దు పూలు. నాకు జుట్టులేదుగా" అన్నాను.

"అవుతే నాకూ వొద్దు, వెధవ బజారుపూలు." అని పూలని తీసి, నలిపి, ఆవతల గిరవాటేసింది.

2

మూడేండ్లు గడిచాయి. వేసంగి శెలవలకి జానకివున్న ఊరెళ్ళాను. ఆనాడు సాయంత్రం నేను తోటలో రామనాధశాస్త్రి కీర్తనలు పాడుతూ కూచున్నాను. అంతవరకూ జానకి నాకు కనిపించలేదు. మనస్సులో ఒక విధమైన ఆరాటం ప్రవేశించడంవల్ల మావాళ్ళెవ్వరిని జానకి యెక్కడుందని ప్రశ్నించలేదు. వయస్సు, చదువు ఆపాదించిన గర్వంచేత నేనూ జానకి తనంతట తానే నాదగ్గఱకు రావాలనీ, రాని పక్షంలో దాని ఖర్మం అనీ ఏవేవో పిచ్చి భావాలను తర్కించుకుంటా ధీమాగా కూర్చున్నాను. పాటలు పాడుతున్నా నాకు తెలియకుండా జానకి తలపులే నన్ను బాధిస్తున్నాయి. ఇంతలో జానకి ప్రవేశించింది. నేను, ఆనమాలు పట్టలేనంతగా

మారిపోయింది. ఇదివరకు వుండీ వుండనట్టుగా వుండేముక్కుకి కొంత ఆకారం, చక్కటి మొన కలిగాయి. పొడుపైన శరీరంవల్ల కల్గిన ఠీవి నాగర్వాన్ని, ఆత్మస్తుతిని భగ్నంచేసి అనర్హమైన ముగ్ధణిగా మార్చాయి. శరీరంలోనే యింత మహత్తరమైన మార్పుంటే మాటల్లోను, భావాల్లోను యింకెంత మార్పుంటుందోనన్న చెప్పరాని భయం నాలో ప్రవేశించింది. పాపం, ఆమే, ముందర పలకరించింది.

"స్కూలునించి యిప్పుడే వచ్చాను, బావా!" అంది.

తనలో యింత మార్పొచ్చినా "బావా" అని పిలవడంలో, జానకి హృదయంలో అసందర్భమైన అర్థాలు చదివా. చిన్నప్పుడులా కాకుండా నామీద నిజమైన అనురాగం వుండితీరిందని నేను అర్థంచేసుకొన్నాను.

"నే వొచ్చానని తెలుసునా నీకు?" అని అడిగాను; ఆమె చెప్ప బోయే సమాధానం మీద ధైర్యమైన నాతలంపులు ఆధారపడతా యను కున్నాను.

"ఆ, మాఅమ్మ చెప్పింది. కాని నువ్విక్కడ వుంటావని నే అను కోలేదు."

"అంటే?" అన్నాను- అందులో యేదో నిగూఢమైన భావం వుందన్న తలంపుతో. దీనికి సమాధానం చెప్పకుండా నాప్రక్కని కూర్చొని జడలోని రిబ్బను విప్పుతూ "నిరుడు, వేసంగికే మాఅమ్మా వాళ్ళు మీ వూరు వొద్దా మనుకున్నారు.... దానికేం.... బావా.... ఏమిటి పద్యాలు పాడుతున్నావు? నాకు నేర్పుతావా?"

"రామనాథశాస్త్రిస్లేటు పాడుతున్నాను."

"సరే.... మా సంగీతం మేష్టారికి రామనాథశాస్త్రి పేరే తెలియదు. బావా....మరిచిపోయా.... నాకు మల్లెపూలు కోసిపెట్టవు బావా" అంది కనురెప్పలను పూర్తిగా కండ్లమీదికి దింపి ఆకాశం కేసి చూస్తూ.

అల్లాంటి వ్యక్తిని ప్రాపంచకబంధనాలను సడలించుకుని ఏ హిమాలయపర్వతప్రాంతాలకో, ఏ నిర్జనారణ్యాలకో తీసుకోని పారిపోదా మనిపిస్తుంది. శ్రీరాముడు, జానకి అరణ్యవాసం యెంత హాయిగా అనుభ వించి వుంటారో వూహించటం, చాలా సులభమని తోస్తుంది. కవులు వర్ణించే బాధ, వున్మాదం అసత్యమైన మోసాలు కావని ప్రేమవాహినిలో పడ్డ నాకు అప్పుడు బాగా స్ఫురించింది.

లేచి నేను ఒక్కొక్క పువ్వునే కోస్తుంటే అమె అందుకొని పట్టి నన్ని తలలో అలంకరించుకోటం, మిగతావి వొడిలో వేసుగోటం జరుగు తున్న అమితోత్సాహ కరమైన స్థితిలో, మల్లెపందిరినంటియున్న దొంక లోని ఒక ముల్లు నాబొటనవ్రేలికి గుచ్చుకుంది. ఎక్కువబాధ పెట్టక పోయినా నొప్పిపెట్టినప్పుడు సహజంగా అనే "అబ్బ" అన్నా. కొంచెం రక్తంమాత్రం కారడం ప్రారంభించింది. జానకి ఓ క్షణంక్రితమే "చీకటి పడేదాకా కోస్తూనేవుండు, బావా! నువ్వుకోస్తే పువ్వులు యెక్కడా నలగడం లేదు. పైగా, చెట్లమీద పక్షులు అలికిడికి పారిపోవడమైనా లేదు. ఆఖరికి ఆకులైనా కదలడంలేదు. ఎంత గమ్మత్తుగా కోస్తావు, బావా...." అంది. అమధురమైన వుపన్యాసం నా "అబ్బ" వల్ల అరికట్టబడింది. నాకు ముల్లు గుచ్చుగున్నప్పుడు ఆమె చూపిన విచారపూరితమైన ఆతృత, పడిన ఖంగారు చూస్తే నాకు యింకా వొళ్ళంతా ముండ్లు దిగితే బాగుండు ననిపిం చింది. నాబొటనవ్రేలు కోసి, తను తీసుకొని యేదో చేస్తే నాబాధ తగ్గు తుందని అమె నమ్మకమేమో ననిపించింది నాకు. వెంటనే నాచెయ్యి పట్టు కుని కళ్ళల్లోకిచూస్తూ "అబ్బ" పాపం; చాలా నెప్పిగావుందా బావా?" అంటూ వోణీకొంగు చింపి వ్రేలుకి కట్టింది. జీవితంలో మనంపొందే పరా భవాలకు అట్లాంటి ఓదార్పు, హృదయపూర్వకమైన అదరణ వుంటే జీవిత యాత్ర యెంత సులభంగా సాగిపోతుందో ననిపించింది. నేను సమాధానం కోసం తడుముకుంటున్నా. జానకి తన చెక్కిళ్ళను నాభుజంమీద అనిం చింది.

"నీవేలు యింత వేడిగావుందా? బావా!....నీసిల్కు చొక్కా మెత్తగా, చల్లగా యెంతో హాయిగా వుంది." అంది. నాసిల్కు చొక్కాను పాతఫక్కీ అనీ, పల్లెటూరి ఫాషన్ అనీ నాగరికతావిధానాన్ని పాలిస్తున్న కొందరి మిత్రుల విమర్శకి అదివరకు పాలయింది. జానకిలాంటి ఓదార్పే వ్యక్తులు—అనురాగానికి నిజమైన కారణం బట్టలుకాదు హృదయమేనని తెలుసుకునే వ్యక్తులు—వుండకపోతే సంవత్సరానికోసారి మనం మనకు వున్న బట్టలకి నిప్పుపెట్టవలసిన అవసరం వుంటుంది.

"వెధవపూలు" అని పూలని విప్పి నలిపి గడ్డిలో పారేసి "రా, బావా!" అని నా బొటనవ్రేలు తన నోట్లో పెట్టుకుని చప్పరించటం మొదలెట్టింది. నేనేమీ ఆటంకపర్చలేదు. ఆ స్వాతంత్ర్యోల్లాసం, స్వేచ్ఛాభావం నాకు అప్పటికి ఆకర్షణీయమైన అనుభవాలే.

"పూలెందుకు పారేశావు?" అన్నాను!" అన్నాను-యేదో మాట్లాడడం లేకపోతే నా వేలుని యివతలకి తీసేస్తుందేమోనని.

"నీ వేలెందుకు తెగింది?"

"నా ఖర్మం" అన్నాను.

"అవుతే ఇదీ నా ఖర్మే" అంది. ఆ సమాధానంలో వైరాగ్యంకాని, విడ్డూర్యంకాని యిమిడి వున్నట్లు నాకు తోచలేదు.

3

మరో మూడేండ్లు గడిచాయి.

"నాకీ వెధవ మల్లెపూలు వొద్దంటే, యెందుకు తెస్తారు, రోజూను? మీ కేమన్నా చాదస్తమా యేమిటి?" అంది నా భార్య.

"మల్లెపూలు ఎంత వాసనో యెరుగుదువా? ఆ వాసన అనుభవించేది నేను కాని నీకేం తెలుస్తుంది వాటి మజా?" అన్నా కొంచెం వేళాకోళంగా-యింకా తీవ్రమైన కోపం దానికి రాలేదు కదా అన్న ధైర్యంతో.

"నాకేం తెలుస్తుంది, లెండి. ఎవరికి తెలియాలో వాళ్ళకే తెలుస్తుంది." అంది ఈసడింపుతో.

"అవుతే, నేను రోజూ తెచ్చే పూలని ఏం జేస్తున్నావు?" అని కొంచెం కోపంగా అడిగాను.

"గిరవాటేస్తున్నా వీధులోకి" అంది.

"అవుతే, యెందుకంత కోపం?"

"కోపమేమిటి? నాకవి ఇష్టం లేదు. నాకు గులాబి పూవులే కావాలి. తెస్తే అవితెండి, లేకపోతే మానెయ్యండి" అంటూ వంటింట్లోకి నిష్క్రమించింది.

ఇందులో నిజమేమిటంటే పెండ్లయిన కొత్తలో మల్లెపూలంటే తనకున్న అయిష్టతను నా ముందెప్పుడూ ఆమె తెలియబర్చలేదు. పాపం—ఏ పువ్వులు తెస్తే అవే పెట్టుకునేది. కాని, కొన్నాళ్ళయ్యాం తర్వాత నాకు, జానకికి చిన్నప్పుడు జరిగిన ప్రణయఘట్టంలో మొదటిభాగం బుద్ధి పూర్వకంగా ఆమెకు చెప్పేశాను. ఆ చెప్పడంలోనూ జానకి మాత్రమే నన్ను ప్రేమించినట్లు, నేనంతగా యిష్టపడనట్లుకూడా జానకికి మోసంచేసి, నా ప్రేమకు కొంత కృత్రిమం కల్పించి చెప్పడం వల్ల నా భార్యకు జానకి అంటే, ఈర్ష్య రోజురోజుకు యెక్కువయింది. అల్లా చెప్పడం వల్ల నా భార్య నన్ను యింకా యెక్కువగా ప్రేమిస్తుందనుకున్నానుగాని నిష్కారణంగా జానకిమీద, జానకికి ఇష్టమైన మల్లెపూలనుకూడా ధరించనంత యీర్ష్యా భావం జనిస్తుందని నేను అనుకోలేదు.

ప్రతి భర్త చేసే తప్పులలో, ద్రోహాలలో- కల్పితమైన పూర్వ ప్రణయగాధలు త్రవ్వడం, అందులో సంబంధించిన స్త్రీకి మాత్రం పూర్తి ద్రోహం చెయ్యడం, ఆ గాధ సగం సగం చెప్పడం—వొక్కటీ చాలా ముఖ్యమైనది. నిజానికి నాకు పెండ్లయినప్పటి నుంచి జానకి నా ఊహా ప్రపంచంలో అంత తరుచు విహారం చెయ్యడం లేదు. ఒక్కొక్కసారి కొన్ని వారాల పర్యంతం జానకిని స్మరించని రోజులు కూడా వున్నాయి. కాని మల్లెపూల విషయంలో, నా భార్య నాతో ఆడిన కలహాలవల్ల జానకి

మీదికి నా రహస్య భావాలు పరుగిడడం మొదలుపెట్టాయి. మల్లెపూలు తప్ప మరియితరాలు ధరించడానికి వీలులేదని నా పట్టుదల-ధరించనని జానకిని చూడనైనా చూడని నా భార్య పట్టుదల-యేకమై నిష్కళంకమైన, ప్రశాంతమైన మా సంసార జీవనసముద్రంలో ఒక పెద్ద తుపానుని రేపాయి. దినాలు గడిచిపోతున్నా, సంసారానికి ఆధారభూతాలయిన నిరంతర కృత్యాలు జరుగుతున్నా శత్రుత్వానికి జవించిన యిద్దరు వ్యక్తుల అసహాయమైన కలయికలావుంది మా సంసారం. మాకు మాటలే లేవు. ఐనా ఒక రోజున నా కోపాన్ని చంపుకుని, అహంభావాన్ని మింగుకుని శాంతి నెలకొల్పి తీరాలనే వుద్దేశంతో "అవుతే, నీజెడకి మల్లెపూలు యెంత అందమిస్తాయో యెరుగుదువా?" అన్నాను.

"ఎంతలెండి, మీ జానకి జడలో వున్నంత అందం నా జడలో వుంటుందా?" అంది.

4

ఇంట్లో న్యేపడే ఆవేదనా, నేతలంచే విషాదపు ఆలోచనల తీవ్రతా కొంత తగ్గుతుందన్న వుద్దేశంతోనూ, కొంత నిజంగా జానకి యెల్లా వుందో చూడాలన్న కుతూహలంతోనూ జానకి ఉన్న జాడ తెలుసుకుని వాళ్ళవూరు బైలుదేరాను. మాకున్న మామూలు ప్రకారం బుట్టనిండా మల్లెపూలు తీసికొని యింట్లోకి ప్రవేశించాను. జానకి ప్రక్కగదిలో తలుపు ప్రక్కనే నల్ల చీర కట్టుకుని నిలబడి వుంది. కాని ముఖంలో కళలేదు. కళ్ళల్లో తేజస్సు మొదలేలేదు. తల్లో పూలు లేవు. ముఖాన్ని బొట్టులేదు. ఆఖరికి ఆ వ్యక్తికి పుట్టుక లక్షణమైన చిరునగవు కూడా లేదు.

ఇంతలో లోపలినుంచి సుందరమ్మ (జానకితల్లి) యేడుపు వినపడింది. ఏడుపులో ఆమె వెళ్ళబుచ్చిన మాటలవల్ల నాకు సంగతి బోధపడింది. కాని, జానకికి పెండ్లి అయినట్టుగాని, పోని జానకి భర్త పోయిన విషయంగాని, వుత్తరంద్వారానైన తెలియబర్చకపోవడం నాకు చాలా ఆశ్చర్యం, విచారం కలగజేసాయి.

"అవును నాయనా, గొప్పవాళ్ళబ్బాయి అని యిచ్చాం, జానకిని.... పోనీ చదువుకున్నవాడవని నీకైనా యిచ్చామా...." అని సుందరమ్మ ఓ పెట్టున రాగాలు మొదలెట్టింది.

"దానికేంలెండి దైవం యెంత రాశాడో అంతేనండి. పాపం ఏ జబ్బువల్ల పోయాడండి?" అన్నాను—నేను కూడా రెండుమూడు కన్నీటి చుక్కలు కార్చడానికి ప్రయత్నిస్తూ. సుందరమ్మ నన్ను చూడలేక కాబోలు లోపలి కెళ్ళిపోయింది. నన్ను ఒక గంట దాకా యెవ్వరూ పలక రించలేదు. జానకివొచ్చి "లే, బావా! భోజనానికి" అంది.

"అవుతే, జానకీ అతను యెప్పుడు పోయాడు? అసలు నాకు నీకు పెళ్ళియినట్లే తెలియదే" అన్నాను.

"ఆ విషయం అడగవద్దు బావా! నన్ను" అంది.

పావుగంటవరకు మేం మాట్లాడుకోలేదు.

"నువ్వూ, పెండ్లాం సుఖంగా వున్నారా. బావా?" అంది.

"ఏం సుఖంలే, వల్లకాడు సుఖం-నాకు పెండ్లయినట్లు నీకెట్లా తెలిసింది?"

"నేనామాత్రం వూహించగలను. కాకపోతే, నాకీ గతి పట్టుతుందా? అది కాకపోయినా నీ కంతే పెండ్లయిం తర్వాత మా గొడవ అక్కర్లేదు గాని, నేను....నాకు...." కండ్ల చివర కన్నీటి చుక్కలు మెరిసాయి.

"అల్లా అనకు"....నిజానికి చెప్పవలసి వస్తే ఆ పరిస్థితుల్లో పెండ్లి కాలేదని అబద్ధమాడదామనిపించింది. "అల్లాఅనకు....చూడు, యిప్పుడు, మల్లెపూలు యెందుకు తీసుకొస్తాను-మర్చిపోతే, నన్ను?

"ఇంకెక్కడి మల్లెపూలు? బావా!.... మన జీవితాలు రెండూ మల్లె పూవులతోనే బంధించబడ్డాయి." రెండు బిందువులు రాలి క్రిందపడి చప్పుడు కూడా చేశాయి.

"ఖర్మఫలం" అన్నాను.

"అవును. ఆనాడు తోటలోనే అన్నాగా నేను. నువ్వు గ్రహించి నా కోసం ప్రయత్నించలేకపోయావు. బావా! నేను స్త్రీని, అంతకంటె యెక్కువ వెలిబుచ్చలేను."

జానకి మాట్లాడడం మానేసింది, మేము నిజమైన బాహ్య ప్రపంచంలోకి తిరిగి ప్రవేశించేటప్పటికి బుట్టెడి మల్లెపూలు కన్నీటిధారలవల్ల తడిసి పోయాయి.

ఆ రాత్రి నాకు కలలో ఆ మల్లెపూలు బుట్టలో కదిలి మాట్లాడాయి కూడాను. "నీ విజ్ఞానం, నీ ఔదార్యం, నీ బ్రతుకుతెరువు విష్ఫ్రయోజనం. తుదకు మల్లెపూల సౌఖ్యం కూడా పొందలేక పోతున్నావు."

5

ఒక యేడాది గడచింది. జానకిభర్త పోయాడన్న వార్త తెలిసినప్పటినుండి నా భార్య జానకిమీద యిదివరకు తనకున్న యీర్ష్యాభావం మార్చుకొని జాలి తలవడంకూడా ప్రారంభించింది. కాని భర్త పోయాడన్న విషయం నాకు తెలియనప్పుడు కంటె తెలిసింతర్వాత నాకు జానకిని గురించిన ఆలోచనలు యెక్కువయ్యాయన్న సంగతిమాత్రం నా భార్యకు తెలిసినట్లు తోచదు. ఇది నాకు స్మరింపచేసేందుకే కాబోలు నన్నట్లు మల్లెపూలు మాత్రం నా భార్య పూర్తిగా ధరించటం మానివేసింది. ధరించి తీరాలన్న పట్టుదలా నేనూ మానేశాను. మల్లెపూలు, వాటివల్ల చెలరేగిన గాథల ఒత్తిడి పీనికంతె ఇప్పుడు జానకి నా హృదయంలో చాలా తావు ఆక్రమించుకుంటోంది.

దానికి కారణం చెప్పలేను. జానకికి మరల వివాహం చెయ్యాలన్న సంఘసంస్కర్తలలో నేనొకడినైనా, ఆ భర్తను నేను అయ్యే పక్షాన్ని అవుతేనే ఆ విధవా వివాహం ఆమోదిస్తాను. జానకిని గురించిన భావాలు నన్ను యీలాంటి స్వార్థమైన, అవినీతికరమైన నిర్ధారణకు తీసుకొచ్చాయి. పోనీ జానకికి, వుత్తరంవ్రాసి కనుక్కుందా మన్నప్పుడల్లా నాకు భార్య వుందన్న సంగతి జ్ఞాపకంవచ్చి ఆ సాహసకృత్యం మానేవాడిని.

ఇంట్లో కలహాలు లేకపోయినా నా భార్యకు నామీద అసంతృప్తి జనించినందుకు నిర్ధారణ ఆమెకు టైఫాయిడ్ జ్వరం రావడమే. అప్పుడు ఆమెకు వుపచారం నిమిత్తం నే పెట్టిన నౌకర్లకు, వైద్యులకు ఖర్చుపెట్టిన డబ్బు వివరాలు తెలుపుతూ బంధుకోటికి వ్రాసిన కవరు ఉత్తరాలు నిజంగా భార్యమీద ప్రేమ ఉన్న యే భర్తా వ్రాయడు. ఇట్లా చెయ్యడానికి కారణం నా భార్యయెడల నేను చాలా నీతి పరుడనీ, నేను నిష్కళంకమైన యేకపత్నీ వ్రతుడననీ ప్రపంచానికి తెలియజెయ్యాలన్న ఆతురతే. కాని లోలోపల ఈ జ్వరంవల్ల నా భార్య మరణిస్తే నా జీవితం యెంతో సుఖపడుతుందని అనుకుంటున్నాను. అట్లా జరిగేటట్లు అయితే భార్యకు కనపడే ద్రోహం చెయ్యనివాడను అవుతాను— జానకిని వొప్పించి పెండ్లాడి మల్లెపూలూ మాధుర్యం అనుభవించిన వాడిని అవుతాను. ప్రతినిత్యము నా భార్య మరణించే వుంటుందని నా తలంపు. నిజంగా మరణిస్తేనా అబ్బ యెంత బాగుంటుంది!

ఈ క్రూరమైన, హేయమయిన ఆలోచనలు నా భార్యకు తెలియవు ప్రపంచంలో అన్యులకి ఆఖరికి జానకికికూడా తెలియవు. స్వార్థంకోసం మానవుడు యెంతక్రిందికి రాగలడో నేను ఉదాహరణం. దీన్నే కవులు, కళోపాసకులు ప్రేమ అంటారు.

"పోనీ, వీకు వుపచారం నిమిత్తం జానకిని రమ్మని చెప్పనా? ఇదివరకే నిన్ను చూడాలని చాలా నొక్కి-చెప్పింది" అన్నాను ఒకరోజున నా భార్యతో. జ్వరం తీవ్రతలో జానకీ, నేను ఏమైపోతే దానికెందుకు? పాపం అమాయకురాలు.

"అవును రమ్మనండి" అంది.

ం ం ం

జానకి వొచ్చి నాలుగురోజులయింది. రాత్రిళ్ళంతా నా భార్యకి వుపచారం చేస్తోనేవుంది. పగలు వీలైనప్పుడల్లా మేం యింట్లో మాట్లాడు కుంటూనే వున్నాము.

"చాలా బాధపడుతోంది స్మా. బ్రతకదేమోనని నాకు భయంగా వుంది" అన్నాను—నా ఆత్మని నేను వంచించుకుంటూ దానికి సమాధానం యేం చెప్తుందో విందామని. నాలాంటి విషమభావం జానకికింకా తట్టనట్టు తోస్తుంది. నా భార్య బ్రతుకుతేనే నా సౌఖ్యం అని జానకి మూఢనమ్మకం. అక్కడికీ తెగించి అన్నా.

"నా భార్య పోతుందనుకో, అప్పుడు మనం వివాహం...."

"అదేమిటి, బావా! అల్లాంటి కబుర్లు. ఇవ్వాళ నువ్వు మామూలుగా మాట్లాడడంలేదే?" అంది ఆశ్చర్యపడుతూ.

"నీకు తెలియదేమో. చిన్నప్పటినుంచి వుంది నాకీ వుద్దేశం."

"అవుతే, పెండ్లెందుకు చేసుకున్నావు బావా! నా కోసం యెందుకు ప్రయత్నం చెయ్యలేదు."

"పెళ్ళికీ ప్రేమకీ సంబంధంలేదు. బంధుజనుల అంగీకారాలు, తల్లి దండ్రుల యిష్టాలు, ఆస్తి, చదువు, సంఘం కట్టుబాట్లు—వీటిమీద వివాహం ఆధారపడివుంది. ఇవేవి ప్రవేశించకుండా అన్యోన్యంగా వుండే

అనురాగమే ప్రేమ. దానికి కారణం, మంచిచెడ్డలు, వినాశము, విరామము లేవు."

"ఇదంతా పుస్తకాలలో చదివా బావా! నిజం కావచ్చు...."

"అ....అంచేత పెండ్లిచేసుకున్నవారు ప్రేమించటానికి అర్హులు కారు" అన్నా, దూరాలోచన లేకుండా ఉపన్యాసం వేదిమీద.

"అవుతే, మనం పెండ్లి చేసుకోవడం మాత్రం యెందుకు ?"

దీనితో నేను వుపన్యాసంవల్లను, తర్కంవల్లను నిర్మించిన ఆశా భవనం నేలకూలింది. నాకు వేరుమార్గం కనబడనందున జానకిని బల వంతంచేసే వుంటాను. చేశానో లేదో తెలియదుగాని చెయ్యాలన్న ఆలో చన వుంది. అది ముఖ్యం. జానకి తిరస్కారం సూచిస్తూ చేసిన చప్పుడు- నా భార్య బాధవల్ల చేసిన మూల్గుడు నన్ను కార్యదూరుణ్ని చేశాయి. నా కృత్రిమభావం, నా మూఢపశుత్వం, నా స్వార్థపరత్వదీక్ష జానకి తిరస్కా రంలో యెదురుగా, భయంకరంగా కనిపించాయి.

"ఏం చేస్తున్నారు లోపల ?" అంది నా భార్య నీరసంగా.

"ఏమీలేదు."

"లోపలనుంచి నవ్వులు వినపడుతున్నాయి లెండి."

"కాదు. నీ భ్రమ. మేం నవ్వందే."

"ఎందుకు అబద్ధాలు. మల్లెపూల వాసన కొడుతోంటేనే."

అవే నా భార్య కడసారి వాక్కులు. నా ప్రవర్తన తర్కంవల్ల మంచిదయినా—అనుభవింపబోయే ఫలంమాత్రం చెడ్డప్రవర్తనయొక్క ఘర్షణలకు మారుప్రోత.

—(o)—